

THE GHAZI HUSREV BEG LIBRARY
THE CATALOGUE OF ISLAMIC MANUSCRIPTS
CD ROM

Signature

7268/1

Kat. br. 6839/1

Volume:

11

Title

ترجمة الأربعين حديثا (چهل حديث) - نظما

Author

TARĠAMA AL-ARBA'ĪN ḤADĪṬAN (ĈIHAL ḤADĪṬ) - NAZMAN

'Abdurrahman b. Aḥmad al-Ġāmī

898 /1492

Rewriter

Place of transcription

Date of transcription

/

باب في حفيظ

شرح حديث الاربعين للحاجي وهو الشيخ نور الدين بن عبد الرحمن
بن احمد الحاجي المتوفى ١٩٨٨ هـ شرح كله بقطعة فادب سنيه ثم رحمه
الفضول كلها بقطعة اخرى تركته من شفاظظنون
لكتابها

انعام شريف رد الرب
دنمك ايجون قرق بكرة القارعة
سوره من تلاوت ايدو لر
بازن الله تعالى دفع اول الغايت
ميجر رصنا نمشدد شك كنو رصنا
انشاء الله تعالى

GAZI 13
S A
Sign
Inv. bto

چهل کلمه است

صحیح ترین حدیثی که راویان مجالسین و محدثان مدار پس بقین
الماکتب حمد و ثناء است که کلمات تا به جامعه بزرگان محلیت خود
که زانیده و آنرا تالی کلام کامل و خطاب شامل خود کرده اند
و بفعل رواه ثقه بعد ثقات بکوشن محرومان از سعادت صحبت و یاری
و نور علم بآن عمل موجب آن ظلمات ضلالت شان مانده چلی علی الله
والله نقله علوه و حفظه آداب
این چهل کلمه است از ان کلمات
که سهوله حفظ را بنظم فارسی ترجمه کرده می یابید و از آنکه ناظم ترجمه
در شرط حفظ علی امتی اربعین حدیث یغیون به داخل شود و فردا بپیدا خبر
بعده از یوم القیت فقها عالما و احب من ساد لکون لکون العون

ومن اسد لکون لکون العون

لا یومن احدکم حتی یحب لا حیه ما یحب لنفسه

کسی که در حب بعضی عطا
نشد ایان شین
بکمال

من اعطی الله و منع سدا و حب سدا و بعضی نقد کمال این

کسی که در حب بعضی عطا
نشد ایان شین
بکمال

الایسلم من سلم المسلمون من لسانه و من

مسلم اکمن بود بقول رسول
کرجه عای بود و کر عالم

و فعل

که بهر جا بود پیدایند باشد از قول و پیام
خصلتان را بجمیعان فی مؤمن النحل و سو الخلق

بذل کنان خودی که بود
راه ایمان که رسید
در جمیع جاها

یشیب این آدم تشبیه فی خصلتان الجهر و طول الامل

آدمی را ز پیری افزاید
میزان در نیاید
کب در وی چون سود و در طول ان

من لم یشکر الناس لم یشکر الله

بگویمت ز دست هر که رسد
نه بمیدان شکر کو پای

کی بشکر خدا قیام کن تا که شکر به کان رسد

من لا یرحم الناس لا یرحم الله

رحم کن مردم را که بخت
در رحمت خداوند
از رحمت او

الدنيا ملعونة ملعون من فيها الا ذكر الله تعالى

پنداشت خدایا
عجب در جهان
در دو عالم حق اوست

لعن عبد الدنيا لعن عبد الله

که بهشت آفتاب رحمت حق
شامل در هر عالم

با وازان دور بند دینار با وازان دور بند دینار
 دُم علی الطماره توسع علیک الرزق

ای از لودیکه شب روز
 فاده نشتر نو زیاده بود
 ای طهارت شب شنبه
 روزی که است یکشنبه بود

العبد دین

مدرسه که بگذرد زبان
 عیب باشد در ایام
 و عن دردم که شمشیر
 زمین شد ادای آن کردن

المجالس بالامانه

ایستاد محرم مجالس از راهبه مجلسی ناست

سمن انشا را محسوس زانداش ای خنایت

المیشار مؤمن

که در مشورت این بود
 سر به بایست این روی
 چون نجان دارد بصلحت
 جایش از حکم دین این

السلام رباع

مدرسه بایست زانچه
 دست بایست زانچه
 بود که بایست زانچه
 در جوارش ای شمس

الدین شمس الدین

بمشهد بهر مال دینی رنج هر که خواهد کمال بهرین

جسد و تن کن بنا بر زمین در جوار حیدای آسایش

القناع مَالُ الْاَنْفِيسِ

ما صاحب من این خوان کرم
نفیض پستان نمی چرخد
تبعیت کراکمان است
که بایان میرسد

الصُّبْحُ تَمْنَعُ الرِّزْقَ

اگر بکشد زوری را
صبح بخیزد لب لب لب لب
بدرقه صبح بخیزد
بدرقه صبح بخیزد

اَوْفِ السَّيِّاحِ الْمَنُ

کی نبست شود کسی دل کرم
چون رنست کند دم سردی

غیر بادشمن نیست آفت روضه خوانیست

الْبَعْثُ مِنَ الْعُظْمِ

بمختار کی که بیست
خشتی زور کار زاید
پیکر در خشتی آید

كُنْ بِالْمَرْءِ اِثْمًا اِنَّ حَيْثُ كُلُّ مَا يَسْمَعُ

مرد را بس که کرم
بیت را مانده پند
مر جا زد دون روز
از مهر زبان و کلام

كُنْ بِالْمَوْتِ وَاَعْطَا

خند کسری مجلس اعطای
پای منبری کرم

و غطت بس بمرک میانه
نفره نوحه که با نین لند

خير الناس لهم للناس

ای کجای که بدین کس
از قوت کس بدین کس
کسی بود که بدین کس
بدین کس بدین کس

ان سبکباز سپهر الطلق

تا خدا دوست کرد با خلق
شاد و صبیح و شام
شاد و صبیح و شام
شاد و صبیح و شام

کتاب و کتابخانه

دوستی مغزو پوت و ستمی
تاکلی از غنم سوخی پوتی

بهمه ای کنید و اوستد
ما به هم زبان و سینه و دست

اطلبوا الخير عن حسن الوجوه

کتب خردی منزلی
 چون است حاجتی بروان
 مازان پیش که حاجت
 دیدار و پیش که

ز رغب تا نزد جفا

دین دوست را که
چون دو پیایار
زلفش و افشون
چون کمال است از

طوبى لمن شغلته عيوب الناس

ای خوش انکو بعیب جو محبتش
پشوی هنر و ان

عیب او پیش از دل و پرو عیب دیگران کرد

الغنى البائس مما ايدى البائس

سر دلت را تو از روی باغش نیست
سر تو را بگردی بهر شکر نیست
بهر شکر نیست بهر شکر نیست
بهر شکر نیست بهر شکر نیست

من پس اسلام المرء تركه مالا عينيه

نشد در جهان علم و عمل
تا به دین تو جمال اتقا
باز بخت لا ینجی شیخ
باز بخت لا ینجی شیخ

لا يلدغ المؤمن من جحر واحد مرتين

دیگر از وی مدار چشم و فدا
مر که شد با تو در جفا کتاج

ز آنکه هر که زو با ره یمن را

عیب باشد و راجی آن کسان

ليس الشديد بالبصر عونا الشديد اليك

ببلوانت آن که در شکر
ببلوان آن که در کمال
نفیس ما در از بویان

ليس الغنى عن كثر البصر انما الغنى عن التفتيس

بهر آنکه کسی بود که مال
کار بود از او چاره ناپا
از آن بود که شکر و فضل
از آن بود که شکر و فضل

الحزم سواد الطن

حزم مرد آن بود که در همه وقت
در حق حلق به کمان باشد

در همه کار احتیاط کند تا در هر کسب در امان باشد

العلم لا یحل معف

اگر از غایب برود دانش
شهر را علم بی یو معلوم
ستعد از ازان مشو مانع
پس حق از ازان سخن محرم

الکلمه الطیبه صدق

خمن زخم کوئی بسیار
کز زبانش نسیجی صدق
زبان در روی او طایب
چون لبش از قوای صدق

کثرة الضحک تمیت القلب

خونم آگین کس به زنده دلی
زیر لب خنده را بمیدانند

منه که گم گشت بسیار
مد دل زنی را بمیدانند

الجنة تحت اقدام الامهات

هر از او گشت کز ناچ پیر
کردی کاره مادران پیر
فان زنی پای او گشت
دست در میان او گشت

البسلا مוכל بالمنطق

کز شش بلب کوی
ببلا عجب کز فانی
ببلا عجب کز فانی
ببلا عجب کز فانی

النظره سهم مسموم من یحیها مالبیس

نیدن زلف و حال نامحرم
وانه کید و دوام پس است

مرغف نه کی است زمر الواد سکه رشفت و کمان امیر

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

تت رحمه الله امين توفيق من هو ناصر مصلحتين بيت و شامق و شامان
 مع الله باكل فيه و الله اعلم على التمام و السلام على محمد و آله و سلم

اربعینهای ساکنان ما

بنمود از فضل حق عیب و عجب که باین اربعین رسی بود

1

اِذَا جَبَّ عَلَيْهِمْ مُحْتَمٌ

قَبْلَ الشُّرُوعِ أَوَّلًا أَنْ يَعْلَمُوا

مَخَارِجُ الْحُرُوفِ وَالصِّفَاتِ

لِيَكْفِظُوا بِأَفْصَحِ اللَّغَاتِ

مُحَرَّرِي الْجَوِيدِ وَالْمَوَاقِفِ

وَمَا الَّذِي رُسِمَ فِي الْمَصَاحِفِ

مِنْ كُلِّ مَقْطُوعٍ وَمَوْصُولٍ بِهَا

وَتَاءُ أَنْتِ لَمْ تَكُنْ تَكْتُبُهَا

باب مخارج الحروف

مَخَارِجُ الْحُرُوفِ سَبْعَةَ عَشَرَ

عَلَى الَّذِي يُخْتَارُهُ مِنْ أَخْتَبَرِ

لِلْجَفِّ الْفِ وَأُخْتَاهَا وَهِي

حُرُوفُ مَدِّ لِهَوَاءٍ تَنْتَهِي

THE GHAZI HUSREV BEG LIBRARY
THE CATALOGUE OF ISLAMIC MANUSCRIPTS
CD ROM

Signature	7268/2	Kat. br.	6839/2	Volume:	11
Title	المقدمة الجزرية في التجويد (قطعة)				
Author	AL-MUQADDIM AL-ĠAZARIYYA FĪ AT-TAĠWĪD				
	Muḥammad b. Muḥammad Ibn al-Ġazarī,				
	833 /1429				
Rewriter	---				
Place of transcription				Date of transcription	/

مرکز نیکو است زیر آلود که رشتت و گمان میسر
 لا یشبع المؤمنون حسان صدق النبی

تت ترجمه الاربعین توفیق من هو ناصر مبین سپید و شام و شام
 منع الله به کل منیر و غیره نه الحمد لله علی الامام و السلام علی محمد و آل البره

اربعینمای سالکان جا است قبول صد قبول
 بنود افضل حق عیب و کربان اربعین پی قبول

م

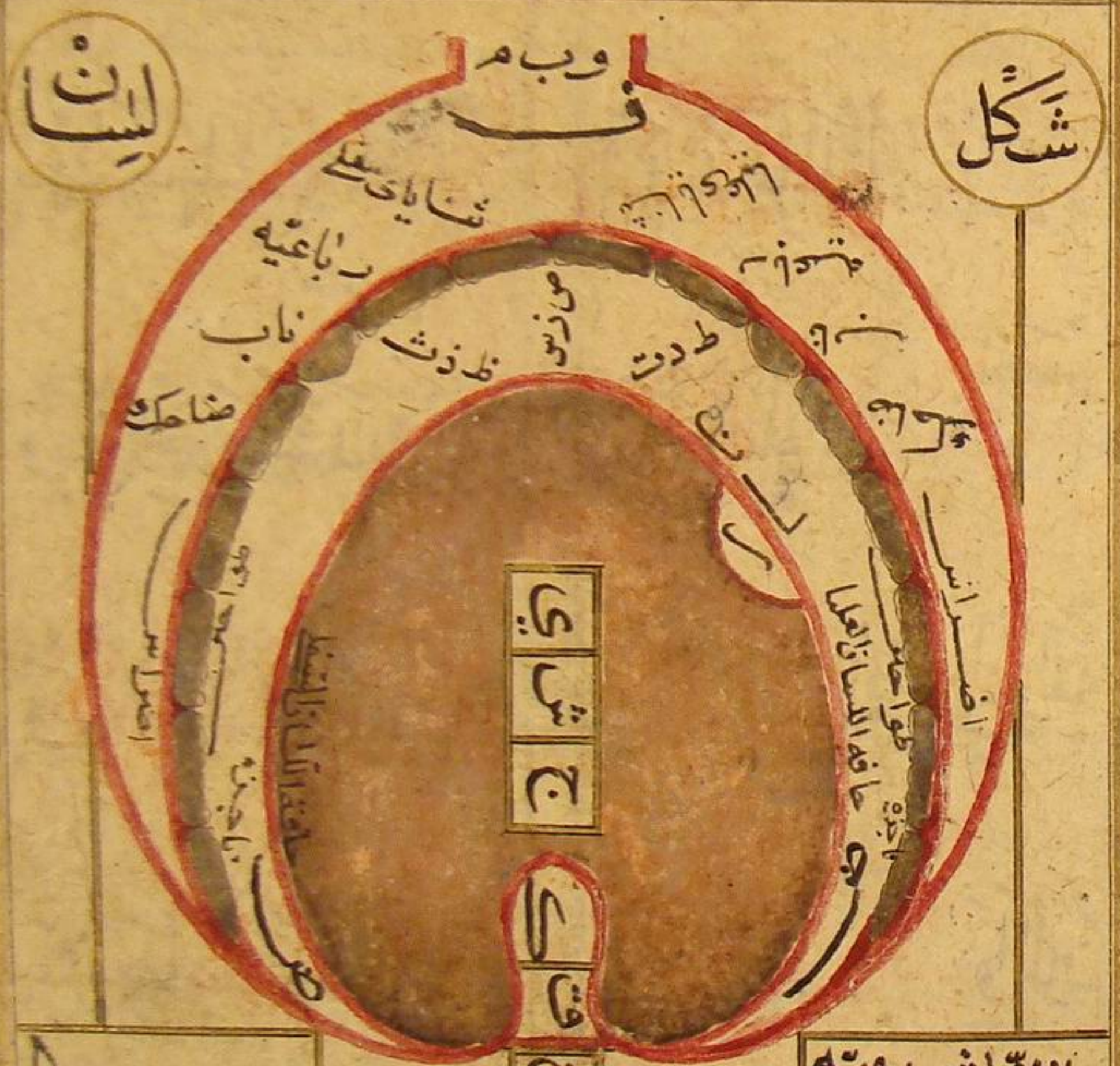
اِذْ وَاجِبٌ عَلَيْهِمْ مُحْتَمَةٌ	قَبْلَ الشُّرُوعِ أَوَّلًا أَنْ يَعْلَمُوا
مَخَارِجَ الْحُرُوفِ وَالصِّفَاتِ	لِيَكْفِظُوا بِأَفْصَحِ اللُّغَاتِ
مُجَرَّرِ الْجَوِيدِ وَالْمَوَاقِفِ	وَمَا الَّذِي رُسِمَ فِي الْمَصَاحِفِ
مِنْ كُلِّ مَقْطُوعٍ وَمَوْصُولٍ بِهَا	وَتَاءِ أَنْتِ لَمْ تَكُنْ تَكْتُبِ بِهَا

باب مخارج الحروف

مَخَارِجُ الْحُرُوفِ سَبْعَةٌ عَشْرُ	عَلَى الَّذِي يُخْتَارُهُ مِنْ اخْتِبَرُ
لِلْجُوفِ أَلِفٌ وَأُخْتَاهَا وَهِي	حُرُوفٌ مَدِّ لِهَوَاءٍ تَنْتَهِي

ثُمَّ لَوْ سَطِهْ **فَعَيْنُ حَاءُ**
 أَقْصَى اللِّسَانِ فَوْقَ **ثُمَّ الكافُ**
 وَ**الضادُ** مِنْ حَافَتِهِ أَذْوِلِيَا
 وَأَلَا **لَامُ** أَدْنَاهَا الْمُنْتَهِيَا
 وَالرَّائِدَانِيهِ لَظْهَرِ ادْخُلُ
 عَلَيَا الشَّيَا وَالصَّفِيرُ **مُسْتَكْنُ**
 وَالظَّاءُ وَالذَّالُ وَتَامِنُهُ وَمِنْ
 وَالذَّالُ وَاللَّعْلِيَا

مِنْ طَرَفَيْهِمَا وَمِنْ بَطْنِ الشَّفْهِ
 لِلشَّقَتَيْنِ **الْوَاوُ** بَاءٌ **مِيمُ**
وَعْنَةُ مَخْرَجُ الْحَيْشُومِ

قَالِ الطَّبَّا فِي التَّلَا
 ثَلَاثًا بِأَقْصَى الْحَلْوِ وَأَشَانِ وَسَطُهُ
 وَحُرُوفَانِ مِنْهَا أَوَّلُ الْحَلْفِ جُمْلَةٍ

باب صفات الحروف

صِفَاتُهَا جَهْرٌ وَرَخْوٌ مُسْتَقِيلٌ	مُنْفَتِحٌ مُصَمِّتٌ وَالضَّادُ قَلْبٌ
مَهْمُوسٌ بِفَتْحِهِ شَخْصٌ سَكَنٌ	شَدِيدٌ هَا لَفْظٌ أَحَدٌ قَطٌّ بَكَتْ
وَبَيْنَ رَخْوٍ وَشَدِيدٍ لِيَعْمَرَ	وَسَبْعٌ عَلَوْ حَصٌّ ضَغْطٌ قَطٌّ خَبَرٌ
وَصَاضًا طَاءٌ مُطَبَّقٌ	وَقَرٌّ مِنْ لَبٍّ الْحُرُوفُ الْمَذْكُورَةُ
صَفِيرٌ هَا صَا وَرَأَى سِينٌ	قَلَقَلَةٌ قُطْبٌ جَدٌّ وَاللَّيْزُ
وَأَوْوِيَاءٌ سَكَنًا وَانْفَتَحًا	قَبْلَهُمَا وَالْإِنْخِرَافُ صَحْحًا

فِي الْأَمْرِ وَالرَّأْيِ وَتَكْرِيرِ جُعِلَ
وَلِلنَّفْسِ الشَّيْءُ ضَادًا اسْتَطْلَ

باب معرفة التجويد

وَأَلَا خُذْ بِالْجَوْدِ حَتَّى لَا زَمَ	مَنْ لَمْ يُصَحِّحِ الْقُرْآنَ أَشَمُّ
لَا نَهْ بِهِ إِلَّا لَهُ أَنْزَلَا	وَهَكَذَا عَنْهُ الْيَنَاءُ وَصَلَا
وَهُوَ أَيْضًا حِلَّةُ التَّلَاوَةِ	وَزِينَةُ الْأَدَاءِ وَالْقِرَاءَةِ
وَهُوَ عِطَاءُ الْحُرُوفِ حَقُّهَا	مِنْ صِفَةٍ لَهَا وَفُسْطَحَتِهَا
وَرَدُّ كُلِّ وَاحِدٍ لِأَصْلِهِ	وَاللَّفْظُ فِي تَطْيِيرِهِ كَمَثَلِهِ

مُكَمَّلًا مِنْ غَيْرِ مَا تَكَلَّفُ
بِاللُّطْفِ فِي النُّطْقِ لَا تَقْصِفُ

وَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ تَرْكِهِ
إِلَّا رِيَاضَةٌ أَمْرٌ يُفَكِّهِ

بَابُ بَيَانِ التَّرْفِيقَاتِ

فَرَقْنِ مُسْتَفِيدًا مِنْ أَحْرَفٍ
وَحَازِرُنْ تَفْخِيمِ لَفْظِ الْأَلِفِ

وَهَمَزِ الْحَمْدِ أَعُوذُ إِهْدِنَا
اللَّهُ شَمًّا لَا مَرَّ لِلَّهِ لَنَا

وَلِيَتَلَطَّفَ وَعَلَى اللَّهِ وَلَظَرُ
وَالْمِيمِ مِنْ مَخْمَصَةٍ وَمِنْ مَرَّ

وَبَاءٌ بِرُقِيبٍ أَطْلُبُهُمْ
وَاحْرُصْ عَلَى الشَّدَةِ وَالْجَهْرِ الذِّ

فِيهَا وَفِي الْجِيمِ كَحَبِّ الصَّبْرِ
رُبُوعًا اجْتَلَتْ وَحَجَّ الْفَجْرِ

بَابُ بَيَانِ حِكْمِ الْقَلْقَلَةِ

وَبَيْنَ مُقْلَقَلًا إِنْ سَكَنَّا
وَإِنْ يَكُنْ فِي الْوَقْفِ كَانَ أَبْنَا

وَحَاءٌ حَصْحَصَ حَطَّتْ الْحَقُّ
وَسِينَ مُسْتَقِيمٌ سَطَوُ الْيَقِينُ

بَابُ بَيَانِ الزَّائَاتِ

وَرَقُّو الرَّا إِذَا مَا كُسِرَتْ
كَذَاكَ بَعْدَ الْكُسْرِ حَيْثُ سَكَنْتَ

إِنْ لَمْ تَكُنْ مِنْ قَبْلِ حَرْفٍ اسْتَعْلَا
أَوْ كَانَتْ الْكُسْرُ لَيْسَتْ أَصْلًا

وَالْخُلْفُ فِي فَرْقٍ لِكَسْرِ يُوجَدُ
وَإِنْ تَكْرِيرًا إِذَا تُشَدَّدُ

بَابُ بَيَانِ التَّفْخِيمِ

وَفَخِّمِ اللَّامَ مِنْ أَسْمِ اللَّهِ
عَنْ فَتْحٍ أَوْضَمِّ كَعَبْدَ اللَّهِ

بَابُ الِاسْتِعْلَاءِ وَالِاطْبَاقِ

وَحَرْفِ الِاسْتِعْلَاءِ فَخْمٌ
لِاطْبَاقِ اقْوَى نَحْوُ قَالَ وَالْعَصَا

وَبَيْنَ الْاطْبَاقِ مَنْ أَحْطَتْ مَعَهُ
بَسَطَتْ وَالْخُلْفُ بِنِخَالِكُمْ وَقَعُ

وَأَحْرَضَ عَلَى السُّكُونِ فِي جَعَلْنَا
أَنْعَمْتَ وَالْمَغْضُوبُ مَعَ ضَلَّانَا

وَخَلَصَ انْفِتَاحَ مَحْذُورًا عَسَى

وَرَاعَ شِدَّةَ بِيْكَافٍ وَبِتَا

وَأَوَّلَى مِثْلٍ وَجُنُسٍ أَنْ سَكَنَ

فِي يَوْمٍ مَعَ قَالُوا وَهُمْ قُلُوعُ نَعَمْ

خَوْفَ اشْتِبَاهِهِ بِمَحْذُورٍ عَصَى

كَشْرِكِكُمْ وَتَتَوَفَّى فِتْنَتَا

أَدْنَمَ كَقُلْ رَبِّ وَبَلْ لَا وَابْنِ

سَبَّحَهُ لَا تَرِخْ قُلُوبَ فَالْتَقَمَ

بَابُ بَيَانِ الظَّائِنَاتِ

مِيزَ مِنَ الظَّائِنَاتِ وَكُلُّهَا تَحِي

أَيَقِظُ وَتَنْظُرُ عَظِيمُ ظَهَرِ الْفِظْ

وَالضَّادُ بِاسْتِطَالَةٍ وَمُخْرَجِ

فِي الظُّعْنِ ظِلُّ الظُّهْرِ عَظِيمُ الْخَفْظِ

ظَاهِرَ لَفِي شَوَاطِ كَظِيمٍ ظَلَمًا
 أَظْفَرُ ظَنًّا كَيْفَ جَاوَعُ ظُسُورًا
 وَظَلَّتْ ظَلَمٌ وَبِرُومٍ ظَلُّوا
 يَظْلَنَ مَحْظُورًا مَعَ الْمُحْتَظَرِ
 أَلَا بَوِيلٌ هَلْ وَأُولَى نَاضِرَةٌ
 وَالْغَيْظُ لَا الرَّعْدُ وَهُوَ دَقَا ^{صَوْرَةٌ}
 وَلِلْحَظِّ لَا الْحَضُّ عَلَى الطَّعَامِ
 وَفِي ضَمِينٍ لِلْخِلَافِ سَامِي

بَابُ التَّحْذِيرَاتِ مِنَ اللَّحَنِ الْخَفِيِّ

وَأَنْ تَلَاقِيَا الْبَيَانَ لَا زِمُ
 وَأَضْطَرُّ مَعَ وَعَطَّتْ أَفْضَمُ
 وَأَظْهَرَ الْغَنَّةَ مِنْ نُونٍ وَمِنْ
 أَلِيمٍ أَنْ تَسْكُرَ بَغْنَةً لَدَى
 وَأَظْهَرَ هَا عِنْدَ بَا الْأَحْرِفِ

أَنْقَضَ ظَهْرَكَ بَعْضُ الظَّالِمِ
 وَصَفَّ هَا جِبَاهَهُمْ عَلَيْهِمْ
 مِيمٍ إِذَا مَا شَدَّ دَاوَا خَفِينِ
 بَاءٍ عَلَى الْمُخْتَارِ مِنْ أَهْلِ الْأَدَا
 وَأَخَذَ لَدَى وَأَوْوَفَا أَنْ تَخْفَى

بَابُ حُكْمِ النُّونِ السَّاكِنَةِ وَالشُّنُونِ

وَحُكْمُ شُنُونٍ وَنُونٍ يُلَفُّ
 أَظْهَرَ أَدْغَامٍ وَقَلْبُ الْخَفَا

فَعِنْدَ حَرْفِ الْحَقِّ أَظْهَرُ وَأَدْنَى
وَأَدْنَى بَغْنَةٍ فِي يَوْمٍ
وَالْقَلْبُ عِنْدَ الْبَا بَغْنَةٍ كَذَا
فِي اللَّامِ وَالرَّاءِ لَا بَغْنَةَ لَزِمَ
إِلَّا بِكَلِمَةٍ كَدُنْيَا عَنُونُوا
لَا خَفَا لَدَى الْكُرُوفِ اخِذَا

بَابُ مَعْرِفَةِ الْمَدَّاتِ

وَالْمَدُّ لَا زِمُّ وَاجِبٌ أَتَى
فَلَا زِمُّ إِذَا جَاءَ بَعْدَ حَرْفٍ مَدٍّ
وَوَاجِبٌ إِذَا جَاءَ قَبْلَ هَمْزٍ
وَجَائِزٌ وَهُوَ وَقَصْرٌ ثَبَتَا
سَاكِنٍ حَالَيْنِ وَبِالطُّوْلِ مَدٌّ
مُتَّصِلًا إِنْ جُمِعَتْ بِكَلِمَةٍ

وَجَائِزٌ إِذَا اتَى مُنْفَصِلًا
أَوْ عَرَضَ السُّكُونُ وَقَفًا مَسْجَلًا

بَابُ مَعْرِفَةِ الْوُقُوفِ

وَبَعْدَ تَجْوِيدِ الْحُرُوفِ
وَالْأَبْتِدَاءِ وَهِيَ تَقْسِمُ اذْنُ
وَهِيَ لِمَا تَمَّ فَإِنْ لَمْ يُوْجَدْ
فَالْتَأَنُّ فَالْكَافُ وَلَفْظًا فَامْتَعَنُ
وَوَقْفٌ مُضْطَرٌّ أَوْ يَبْدُ اِقْبَلُهُ
لَا يَدُّ مِنْ مَعْرِفَةِ الْوُقُوفِ
ثَلَاثَةٌ تَامٌ وَكَافٍ وَحَسَنٌ
تَعَلُّقٌ أَوْ كَانَ مَعْنًى فَأَبْتَدَى
الْأُرُوسُ أَلَايَ جَوَزَ فَالْحَسَنُ

وَلَيْسَ فِي الْقُرْآنِ مِنْ وَفٍّ
وَلَا حَرَامٍ غَيْرُ مَا لَهُ سَبَبٌ

بَابُ الْمَفْطُوحِ وَالْمَوْصُولِ

وَأَعْرِفِ الْمَفْطُوحَ وَمَوْصُولًا
فِي مُصْحَفٍ لَا مَامٍ فِيمَا قَدَّاتِ

فَاقْطَعْ بِعَشْرِ كَلِمَاتٍ أَنْ لَا
مَعَ مَلِكٍ وَلَا إِلَهٍ إِلَّا

وَتَعْبُدُوا إِيَّائِي ثَانِي هُوَذَا
يَشْرِكُنْ تَشْرِيْدُ خَلْنُ تَعْلُو عَلَا

أَنْ لَا يَقُولُوا إِلَّا أَقُولُ أَنْ مَا
بِالرَّعْدِ وَالْمَفْطُوحِ صَلِّ وَعَنْ مَا

هُوَ أَقْطَعُ مِنْ مَا يَرُودُ وَالنِّسَاءُ
الْمُنَافِقِينَ أَمْ مَنْ أَسَّسَا

فَصَلِّتِ النِّسَاءُ وَذِي حَيْثُ مَا

لَا نَعَامَ وَالْمَفْطُوحَ يَدْعُونَ مَعَا

وَكُلِّ مَا سَا لَتَمُوهُ وَاخْتَلَفَ

خَلَفْتُمُونِي وَاشْتَرَوْا فِي مَا
أَقْطَعَا

ثَانِي فَعَلْنُ وَقَعْتُ رُومٍ كَلَا

فَأَيْنَمَا كَالنَّخْلِ صَلِّ وَمُخْتَلَفَ

وَصَلِّ فَإِلَهُ هُوَذَا الزُّجُجُ عَلَا

وَأَنْ لَمْ الْمَفْطُوحُ كَسْرًا نَمَا

وُخْلُفَ الْأَنْفَالِ وَنَحْلُ وَقَعَا

رَدُّوا كَذَا قُلْ بِلِسْمَا وَالْوَصْلُ
صُفْ

أَوْحَى أَفْضَمَ وَاشْتَهَتْ يَبْلُوا
مَعَا

تَنْزِيلُ شُعْرَا وَغَيْرِهَا صِلَا

فِي الشُّعْرَا الْأَخْرَابِ وَالنِّسَاءُ
وَصُفْ

بِجَمْعٍ كَيْلًا تَحْرَنُوا تَأْسُو عَلَا

حَجُّكَ عَلَيْكَ حَرْجٌ وَقَطْعُهُمْ
عَنْ مَنْ يَشَاءُ مِنْ تَوَلَّى يَوْمَهُمْ
وَمَالِ هَذَا الَّذِينَ هُوَ لَا
تَحِينَ فِي الْأَمْرِ صِلْ وَقِيلَ لَا
أَوْزَنُوهُمْ وَكَالُوهُمْ صِلْ
كَذًا مِنْ آلِ وَيَا وَهِيَ لَا تَفْصِلُ

بَابُ بَيَانِ التَّائَاتِ

وَرَحْمَتُ الزُّخْرَفِ بِالتَّائَاتِ
لَا عُرَافَ رُومَهُودَ كَأَفِ الْبَقَرَةِ
نَعْمَتَهَا ثَلَاثُ نَحْلِ إِبْرَاهِيمَ
مَعَ أَخِيَاتِ عَقُودِ الثَّانِي هَمْ
لَقَمَانِ ثَمَرِ فَاطِرٍ كَالطُّورِ
عِمْرَانِ لَعْنَتُ بَهَا وَالنُّورِ

هَذَا اللَّهُ

هذا هو الله تعالى

وَمَا
أَوْز
وَرَهْت
بِقَمْت
لَقَمَار

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

